

Nr 47

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ändringar inom taxeringsorganisationen i Stockholm; given Stockholms slott den 30 januari 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

dels antaga härvid fogat förslag till förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623),

dels ock bifalla de förslag i övrigt om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I samband med 1956 års taxeringsreform beslöts, att taxering av rörelseidkare och andra skattskyldiga med svårkontrollerade inkomstförhållanden skulle verkställas av särskilda taxeringsnämnder med biträde av heltidsanställda tjänstemän, taxeringsassistenter. Denna organisation skulle dock tills vidare inte tillämpas inom Stockholm.

Efter särskild utredning i ämnet föreslås, att taxeringsassistenttjänster skall inrättas även i huvudstaden. Under de två närmaste budgetåren skall enligt förslaget anställas högst 15 assistenter. Avsikten är, att nyanställningen av assistenter så snart ske kan skall motsvaras av indragningar på överståthållarämbetets taxeringsavdelning av vissa tjänster i akademikerkarriären.

Mot bakgrunden av vissa vid remissbehandlingen diskuterade förhållanden förordas, att en utredning om taxeringsavdelningens framtida organisation skall verkställas av överståthållarämbetet samt att det slutliga antalet taxeringsassistenter skall fastställas först sedan denna utredning slutförts.

Förslag
till
förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956
(nr 623)

Härigenom förordnas, att 16 § 4 mom. taxeringsförordningen den 23 november 1956 skall upphöra att gälla samt att 6 § 2 mom. och 16 § 1 mom. samma förordning skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)

6 §.

2 m o m. För särskild — — —
biträda nämnden.

*Vad nu sagts skall dock icke gälla
Stockholm.*

16 §.

1 m o m. Det åligger — — — vid
taxeringsarbetet.

(Föreslagen lydelse)

6 §.

2 m o m. För särskild — — —
biträda nämnden.

16 §.
1 m o m. Det åligger — — — vid
taxeringsarbetet.

*Vad ovan vid 3) stadgas skall icke
gälla Stockholm.*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1960.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 ja-
nuari 1959.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för inrikes- och civildepartementen fråga om *ändrad taxeringsorganisation i Stockholm* samt anför därvid följande.

I. Inledning

Nu gällande taxeringsförordning antogs vid 1956 års riksdag på grundval av propositionen nr 150. Reformen innebar betydelsefulla omläggningar av både taxeringsorganisationen och förfarandet vid taxeringen. För taxering av rörelseidkare m. fl. svårkontrollerade skattskyldiga tillskapades särskilda taxeringsnämnder, vilka skulle erhålla biträde av fast anställda taxeringsassistenter. Med hänsyn till de särskilda förhållandena i Stockholm skulle emellertid taxeringsassistenter tills vidare inte anställas där.

Genom beslut den 29 juni 1956 tillkallades skattedirektören A. F. Bækkevold och numera byråchefen C. G. Blomqvist med uppdrag att verkställa utredning och inkomma med förslag rörande de åtgärder som erfordras för att inom Stockholms stad genomföra den organisation med särskilda taxeringsnämnder, biträdda av taxeringsassistenter, som för landet i övrigt föreslagits genom nyssnämnda proposition. Såsom ytterligare utredningsman tillkallades sedermera landskamreraren G. Löfstedt.

Utredningen, som antagit benämningen *1956 års sakkunniga för taxeringsorganisationen i Stockholm*, har den 14 maj 1958 avgivit betänkande med förslag till ändrad taxeringsorganisation i Stockholm (stencilerat). Förslaget innebär i huvudsak, att taxeringsassistenter skall anställas jämväl i huvudstaden samt att i samband härmed en omorganisation, medförande på längre sikt indragning av viss annan personal, skall verkställas av taxeringsavdelningen vid överståthållarämbetets skatteavdelning.

Över betänkandet har efter remiss yttranden inkommit från statskontoret, riksräkenskapsverket, riksskattenämnden, statens organisationsnämnd, statens lönenämnd, överståthållarämbetet, 1955 års stadsutredning, Stats-tjänstemännens riksförbund och Sveriges juristförbund.

Överståthållarämbetet har bifogat yttranden från direktionen för upp-bördsväsendet i Stockholm samt ämbetets personalförening.

I yttrandena har allmänt tillstyrkts, att taxeringsassistenter anställas i Stockholm som biträden åt de särskilda taxeringsnämnderna för rörelseidkare m. fl. Kritik mot denna del av förslaget har endast anförts av sammanslutningar, som kan sägas företräda den nuvarande personalen vid ämbetet. Däremot har den föreslagna omorganisationen av taxeringsavdelningen föranlett gensagor från flera håll, och överståthållarämbetet och riksskatte-nämnden har förordat, att ställning icke nu tas i denna fråga.

Innan jag går in på de sakkunnigas förslag, torde i sammandrag få återgivas den i betänkandet lämnade redogörelsen för nuvarande förhållanden.

II. Nuvarande förhållanden m. m.

Taxeringsväsendet i Stockholm har sedan gammalt delvis avvikit från vad som gällt för landet i övrigt. Bland annat har särskilda taxeringsnämnder med biträde av kvalificerade tjänstemän från överståthållarämbetets skatteavdelningar redan långt före 1956 års reform verkställt taxering av skattskyldiga med mera invecklade inkomstförhållanden.

Vid genomförandet av deklaraionsplikt år 1902 handhades arbetet med taxering, debitering, uppbörd och redovisning av skatt utav uppbördsavdelningen vid överståthållarämbetet. Den utökning av arbetsbördan, som bl. a. deklaraionsplikten medförde, ledde till att uppbördsavdelningen omorganiserades år 1921. Arbetet med taxering och debitering skildes från uppbördsarbetet och anförtröddes åt tjugu taxeringskommissarier, vilka förestod lika många taxeringskontor; de biträdades av taxeringsassistenter. Taxeringskontoren omfattade som regel en församling. Själva taxeringen verkställdes av lokala taxeringsnämnder, i vilka taxeringskommissarie och taxeringsassistent regelmässigt tjänstgjorde som kronoombud. Även annan personal vid överståthållarämbetet anlätades som kronoombud, medan däremot ordföranden i taxeringsnämnden i princip utsågs bland personer som icke var anställda vid ämbetet.

Denna 1921 års organisation gällde fram till år 1936, då uppbördsavdelningen vid överståthållarämbetet ånyo omorganiserades. Avdelningen ändrade namn flera gånger och benämndes från år 1942 skatteverket. På avdelningen handlades ärenden rörande folkbokföring, taxering, uppbörd m. m.

Vid 1936 års omorganisation inrättades en taxeringsavdelning för taxeringsarbetet med en taxeringsintendent som chef. Taxeringskontoren koncentrerades till fem, ettvart omfattande viss avgränsad del av staden, med en taxeringsinspektör som föreståndare och en förste taxeringsassistent som hans närmaste man. Vidare inrättades ett för hela staden gemensamt bolagstaxeringskontor och ett bokgranskningskontor. I princip bibehölls tjänstemannataxeringen, d. v. s. skatteverkets personal tjänstgjorde som kronoombud i taxeringsnämnderna. Detta gällde regelmässigt i de vid denna tidpunkt inrättade särskilda taxeringsnämnderna, som handhade taxering av bolag, samt i de s. k. speciella taxeringsnämnderna, vilka taxerade andra rörelseidkare, utöware av fria yrken och överhuvudtaget skattskyldiga med

mera invecklade inkomstförhållanden. I de vanliga taxeringsnämnderna anlätades även utom verket stående personer som kronoombud.

Den organisation av taxeringsväsendet i Stockholm som antogs år 1936 består alltså i sina huvuddrag. Vissa betydelsefulla ändringar beslöts emellertid år 1947 med verkan fr. o. m. år 1948. Skatteverket, som förut varit en av överståthållarämbetets fem avdelningar och varit uppfört på kommunens stat, omorganiserades till fyra avdelningar, varav en övertogs av staten och benämndes skatteavdelningen. De andra organiserades som tre från ämbetet skilda kommunala verk för folkbokföring, uppbörd och in-
drivning.

Skatteavdelningen fick en skattedirektör som chef och uppdelades på en allmän avdelning och den år 1936 inrättade taxeringsavdelningen. Taxeringsavdelningen ställdes under ledning av en förste taxeringsintendent med bibehållen uppdelning på fem lokala taxeringskontor, ett bolagstaxeringskontor och ett bokgranskningskontor. Ettvarvt av taxeringskontoren fick en taxeringsintendent som chef, medan bokgranskningskontoret ställdes under ledning av en revisionsintendent. Bortsett från personalen vid bokgranskningskontoret tjänstgjorde skatteavdelningens personal under taxeringsperioden såsom kronoombud vid stadens särskilda och speciella taxeringsnämnder. Från och med år 1948 tjänstgjorde däremot inga befattningshavare från skatteavdelningen som kronoombud i de lokala taxeringsnämnderna.

Från år 1948 och fram till år 1958 har antalet avlämnade deklARATIONER ökat från i runt tal 471 000 till 550 000, d. v. s. med ca 80 000. Antalet deklARATIONER, som hänförts till speciella eller särskilda taxeringsnämnder har ökat med ca 12 000 eller från ca 80 000 till ca 92 000.

Denna tillväxt av deklarationsmaterialet har haft till följd att antalet taxeringsnämnder ökats, de lokala taxeringsnämnderna från 82 år 1948 till 115 år 1957 samt de speciella och särskilda nämnderna från 42 till 49. Till de speciella nämnderna har liksom tidigare hänförts deklARATIONER från rörelseidkare och fria yrken samt personer med en bruttoförmögenhet som överstigit 150 000 kr. De särskilda taxeringsnämnderna, som utgjort åtta till antalet, har handhaft taxering av aktiebolag och andra juridiska personer.

Stegringen av antalet deklARATIONER har enligt de sakkunniga medfört vissa olägenheter. Skatteverkets kvalificerade personal har icke räckt till för att fylla platserna som kronoombud i de särskilda och speciella nämnderna, utan i viss utsträckning har även personal, som varit avsedd för bokgranskningsuppgifter, måst tagas i anspråk.

När antalet deklARATIONER i särskild eller speciell taxeringsnämnd överstigit 1 700, har man som regel måst anlita även ett biträdande kronoombud. För detta uppdrag har icke kunnat användas personal från skatteavdelningen.

Taxeringsavdelningen har år 1952 utökats med ytterligare ett lokalt taxeringskontor och består således numera av bolagstaxeringskontoret, bok-

granskningskontoret och sex lokala taxeringskontor, nämligen norra taxeringskontoret omfattande Nikolai, Klara, Jakobs, Johannes, Adolf Fredriks och Gustaf Vasa församlingar, södra taxeringskontoret omfattande Maria, Högalids, Katarina och Sofia församlingar, östra taxeringskontoret omfattande Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars församlingar, västra taxeringskontoret omfattande Matteus, Kungsholms och S:t Görans församlingar, taxeringskontoret för Brännkyrka m. fl. församlingar omfattande i huvudsak förutvarande Brännkyrka församling och Spånga församling samt taxeringskontoret för Bromma m. fl. församlingar omfattande med visst undantag förutvarande Bromma och Enskede församlingar. Till norra taxeringskontoret har hänförts den för riket gemensamma taxeringsnämnden. Bolagstaxeringskontoret, som omfattar hela staden, handlägger förutom bolagstaxeringar även taxeringar av läkare, tandläkare och handelsresande. Ärenden rörande allmän fastighetstaxering handlägges å de lokala taxeringskontoren, medan den särskilda fastighetstaxeringen handhaves av taxeringskontoret för Brännkyrka m. fl. församlingar (»fastighetstaxeringskontoret»).

I enlighet med 1956 års taxeringsförfordning har från och med den 1 januari 1958 organiserats ett under allmänna avdelningen lydande kansli för prövningsnämnden med en assessor, fyra kanslisters och tre biträden.

På taxeringsavdelningen tjänstgjorde under 1957 — förutom förste taxeringsintendenten — sju taxeringsintendenter (envar chef för ett taxeringskontor), en revisionsintendent (bokgranskningskontoret) samt ytterligare 88 mera kvalificerade befattningshavare. Av dessa 88 tjänstemän var 64 tilldelade de lokala kontoren och bolagstaxeringskontoret samt 24 bokgranskningskontoret. Härjämte tjänstgjorde på avdelningen tre kanslisters samt biträdespersonal.

För behörighet till de kvalificerade tjänsterna å skatteavdelningen kräves juris kandidatexamen, statsvetenskaplig-juridisk examen eller examen från handelshögskola. För tjänstgöring på bokgranskningskontoret gäller examen från handelshögskola som behörighetskrav.

Då den statliga skatteavdelningen tillskapades år 1948, besattes de kvalificerade tjänsterna med personal från skatteverket. Denna personal var underkastad de kommunala avlöningsbestämmelserna. Kompetenskravet för att erhålla kvalificerad tjänst vid skatteverket hade varit enbart studentexamen. I samband med skatteavdelningens förställigande meddelades därför bestämmelser, som innebar, att skatteverkets personal under vissa villkor befriades från kravet på akademisk examen vid anställning på skatteavdelningen. Den 1 januari 1958 upprätthöll drygt hälften eller 58 av 97 utav taxeringsavdelningens befattningshavare kvalificerade tjänster på grund av sålunda meddelad dispens.

Beträffande arbetsuppgifterna på taxeringsavdelningen framhåller de sakkunniga bl. a., att förste taxeringsintendenten som chef för avdelningen har en väsentlig uppgift att upprätthålla likformigheten av taxeringarna inom de olika taxeringskontoren.

Den övriga kvalificerade personalen, bortsett från bokgranskningskonto-

rets personal, sysselsättes under tiden augusti—mars dels med utredningar och upprättande av förslag till intendentsyttranden i besvärsmål och dels med eftergranskning av deklARATIONER samt upprättande av förslag till intendentens ändringsyrkanden. Under tiden mars—juli tjänstgör större delen av personalen som kronoombud i de särskilda och speciella nämnderna samt biträder i övrigt taxeringsintendenten med ankommande göromål.

Bokgranskningskontorets personal tas huvudsakligen i anspråk för räkenskapsgranskning.

Den stegring av taxeringsavdelningens arbetsuppgifter, som fortgått alltsedan 1948 års omorganisation, har enligt de sakkunniga medfört att den då tänkta arbetsgången icke helt kunnat hållas. Antalet besvärsmål till prövningsnämnden beräknades år 1948 till 6 000 men har visat sig uppgå under perioden 1948—1958 till mellan 9 000 och 13 000. Vid omorganisationen antogs, att en befattningshavare på lokalt taxeringskontor skulle medhinna i medeltal fem besvärsmål per dag. Detta antagande har ej heller besannats. Medeltalet under perioden 1948—1958 torde, säger de sakkunniga, ha — ovisst av vilken orsak — genomgående varit väsentligt lägre och har inte kunnat mera påtagligt höjas.

Nu nämnda omständigheter ävensom ökningen av inkomna deklARATIONER har enligt de sakkunniga medfört att viktiga arbetsuppgifter måst åsidosättas. De sakkunniga konstaterar sålunda att under senaste tioårsperiod har övervakningsarbetet i första instans i hög grad måst inskränkas och att eftergranskning förekommit blott i ringa omfattning. Det påpekas, att flera av befattningshavarna på bokgranskningskontoret har måst tagas i anspråk som kronoombud samt som biträde vid beredning av mål till prövningsnämnden, vilket givetvis inverkat på bokgranskningsarbetets effektivitet.

De sakkunniga anser utredningen klart visa att tillgången på kvalificerad arbetskraft på taxeringsavdelningen varit för knapp för att personalen tillfredsställande skulle ha kunnat lösa sina arbetsuppgifter samt uppskattar bristen till åtminstone tolv befattningshavare i kvalificerad tjänst.

III. De sakkunnigas förslag

Organisationen i första instans

De sakkunniga erinrar om att 1956 års taxeringsreform bl. a. innebär, att den tjänstemannataxering, som sedan gammalt ägt rum i Stockholm, har genomförts för landet i övrigt. I fögderi och stad med egen uppborðsförvaltning har svårkontrollerade deklARATIONER, som avgivits av fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser, sammanförts till en eller flera särskilda taxeringsnämnder. Utredning, granskning och förslag till taxering skall i dessa nämnder utföras av heltidsanställda tjänstemän, taxeringsassistenter, vilka förordnas av länsstyrelsen att biträda taxeringsnämnderna. Taxeringsassistenter skall ha förskaffat sig praktisk erfarenhet av arbetet på landskontor samt ha genomgått en av länsstyrelsernas utbildningsnämnd anordnad utbildningskurs.

De sakkunniga påpekar, att de arbetsuppgifter, som taxeringsassistenterna utför i länen, i Stockholm handhas av akademiskt utbildad personal vid överståthållarämbetets skatteavdelning. I anslutning härtill anföres följande.

Beskaffenheten av taxeringsmaterialet i de särskilda nämnderna för taxering av vissa fysiska personer m. fl. i Stockholm avviker, typiskt sett, icke i mera väsentlig mån från det taxeringsmaterial, som i länen skall behandlas av taxeringsassistenter. På denna grund saknas alltså anledning att för de tjänstemän, vilka i Stockholm skola biträda avsedda taxeringsnämnder, föreskriva andra kompetenskrav än de, som uppställts för taxeringsassistenterna i länen. De sakkunniga ha inte heller funnit några skäl i övrigt, som tala för en särställning för ifrågakomna tjänstemän i Stockholm. De sakkunniga finna sålunda hinder ej möta, att även i Stockholm taxeringsassistenter förordnas att biträda i 4 § fjärde stycket taxeringsförordningen avsedda särskilda taxeringsnämnder och att beträffande dessa taxeringsassistenter liknande kompetenskrav uppställas, som nu gälla för taxeringsassistenterna i länen. I lönehänseende böra taxeringsassistenterna i Stockholm placeras lika med taxeringsassistenterna i länen, d. v. s. i lönegrad Ao 17.

De sakkunniga utgå alltså från, att taxeringsassistenter skola anställas även i Stockholm, och att dessa med hjälp av biträden för de enklare göromålen skola övertaga det arbete, som nu under månaderna mars till och med juni åvilar tjänstemännen vid taxeringsavdelningen som kronombud vid taxeringen av fysiska personer, dödsbon och familjestiftelser.

De sakkunniga föreslår vidare, att assistenterna skall placeras på överståthållarämbetets skatteavdelning. Enligt 1956 års taxeringsförordning skall länsstyrelsernas taxeringsassistenter placeras hos de lokala skattemyndigheterna. Skälet härtill har bl. a. varit, att de för taxeringsarbetet erforderliga handlingarna finns samlade hos den lokala skattemyndigheten samt att en placering därstädes underlättar kommunikationen med de skattskyldiga. Sådana eller liknande skäl kan enligt de sakkunniga icke åberopas för att placera de vid överståthållarämbetet anställda taxeringsassistenterna hos den lokala skattemyndigheten.

Vid bestämmandet av det erforderliga antalet taxeringsassistenter inverkar två faktorer, framhåller de sakkunniga, nämligen dels antalet inkomna deklARATIONER av beskaffenhet att böra behandlas av i 4 § fjärde stycket taxeringsförordningen omförmäld särskild taxeringsnämnd, d. v. s. deklARATIONER av mera invecklad beskaffenhet, avgivna av fysiska personer m. fl., och dels antalet deklARATIONER, som varje taxeringsassistent kan medhinna att granska under taxeringsperioden.

Antalet deklARATIONER, som skall handläggas av särskilda taxeringsnämnder, beräknar de sakkunniga år 1960 uppgå till omkring 83 000.

De sakkunniga har på grundval av en inom taxeringsavdelningen företagen utredning beräknat att omkring 1 400 av nyssnämnda 83 000 deklARATIONER bör medhinnas av varje taxeringsassistent. Av dessa 1 400 kunde i genomsnitt 200 antagas vara av enklare beskaffenhet.

De sakkunniga erinrar i detta sammanhang om att det i 1956 års proposition om taxeringsreformen förutsatts, att envar av taxeringsassistenterna

vid länsstyrelserna borde hinna granska omkring 1 200 rörelsedeklarationer under taxeringsperioden.

Med hänsyn till nämnda beräkningar om antalet deklARATIONER och assistenternas arbetsprestationer beräknar de sakkunniga, att 59 taxeringsassistenter blir erforderliga. Då emellertid viss reserv för sjukdomsfall och annat tjänstehinder synes nödvändig, föreslår de sakkunniga, att 65 taxeringsassistenttjänster inrättas vid överståthållarämbetets skatteavdelning.

Taxeringsassistenterna i Stockholm bör enligt de sakkunniga som nyss nämnts i princip ha samma löneställning som taxeringsassistenterna i länen, d. v. s. lönegrad Ao 17. Under utbildningstiden bör för aspirant på taxeringsassistenttjänst tillämpas samma befordringsgång, som gäller för icke ordinarie kanslisters vid överståthållarämbetet (Af 9—Ae 13). I lönefrågan anför de sakkunniga vidare.

Det torde emellertid vara ofrånkomligt att för den stora kategori tjänstemän, varom här är fråga, öppna möjligheter till befordran. Den utväg, som härutinnan erbjuder sig, synes i första hand vara att ett antal befordringstjänster i lönegrad Ao 19, förslagsvis 10, inrättas. Av dessa böra några inrättas redan i samband med organisationens ikraftträdande för att underlätta personalanskaffningen samt de återstående sedermera i mån av behov efter framställning av överståthållarämbetet. Vidare torde få förutsättas, att mera dugande assistenter skola kunna erhålla dispens till sådan befattning vid taxeringsavdelningen, till vilken fordras akademisk examen.

Beträffande de särskilda taxeringsdistriktens storlek yttrar de sakkunniga följande.

Om vid indelningen i särskilda taxeringsdistrikt dessa givas en omfattning, avpassad efter det antal deklARATIONER en taxeringsassistent kan beräknas medhinna att granska, skulle — i enlighet med de sakkunnigas förut uttalade mening — varje särskild taxeringsnämnd få att handlägga omkring 1 400 deklARATIONER. Antalet nu ifrågavarande särskilda taxeringsdistrikt för taxering av fysiska personer m. fl. skulle komma att uppgå till 59 mot för närvarande 40. Ett så stort antal distrikt synes icke lämpligt, varför de sakkunniga vilja förorda att distrikten göras större och i regel avpassas så, att två taxeringsassistenter kunna tilldelas varje nämnd. Den ändrade ställning, som ordföranden i nämnden tilldelats enligt den nya taxeringsorganisationen, talar för att vid kommande indelning i särskilda taxeringsdistrikt i Stockholm dessa göras så stora som möjligt, varigenom även enhetligheten i taxeringen skulle befrämjas.

De sakkunniga föreslår att taxeringsassistentorganisationen träder i kraft den 1 juli 1959, varvid överståthållarämbetet under hösten samma år skulle kunna anställa dels ett antal taxeringsassistenter för tjänstgöring i 1960 års särskilda taxeringsnämnder och dels ett antal aspiranter å taxeringsassistenttjänst.

Vid genomförandet av taxeringsassistentorganisationen i länen hade man, påpekar de sakkunniga, att tillgå kåren av landskanslisters vid länsstyrelserna. Då någon motsvarighet härtill icke finns vid överståthållarämbetet, får organisationen i huvudsak uppbyggas från grunden. De sakkunniga bedömer emellertid möjligheterna att anskaffa lämpliga aspiranter för ifrågavarande

tjänster som relativt goda. Det förutsattes emellertid, att under en följd av år åtminstone fem aspiranter från överståthållarämbetet årligen beredes möjlighet påbörja sin teoretiska utbildning vid av länsstyrelsernas utbildningsnämnd anordnade kurser.

Uppbyggnaden av assistentorganisationen bör enligt de sakkunniga ske i tre etapper. Härvid anföres bl. a.

Den första etappen skulle omfatta de båda första åren efter organisationens ikraftträdande. Under denna tid anställas 15 tjänstemän av vilka åtminstone 5 förutsättas redan ha föreskriven utbildning. Detta antal, 15 stycken, överstiger visserligen något den förut omnämnda akuta bristen på kvalificerade tjänstemän vid taxeringsavdelningen, men då större delen av de nyanställda befattningshavarna först efter praktisk och teoretisk utbildning kunna mera verksamt biträda i taxeringsarbetet, skulle nämnda brist vid periodens utgång endast delvis vara avhjälpt.

Den andra etappen skulle omfatta de fem därpå följande åren. Under dessa år anställas ytterligare aspiranter, av vilka åtminstone fem varje år få påbörja genomgången av den föreskrivna utbildningskursen. Under denna etapp avvecklas successivt systemet med att ordförandena granska visst antal deklARATIONER, och utvidgas tjänstemannataxeringen till nya grupper skattskyldiga på sätt förut beskrivits. Vid slutet av denna etapp skulle 40 taxeringsassistenter eller aspiranter å taxeringsassistenttjänst finnas tillgängliga.

För den tredje etappen kan någon tidsgräns icke angivas. Införandet av taxeringsassistentorganisationen leder till att ett antal tjänster såsom amanuenser, taxeringsinspektörer och förste taxeringsinspektörer vid skatteavdelningen bliva överflödiga och sålunda måste indragas. Antalet dylika tjänster beräkna de sakkunniga till 23. Under denna tredje etapp böra ytterligare 2 aspiranter på taxeringsassistenttjänst anställas samt taxeringsassistenttjänster inrättas endast successivt i den mån så finnes lämpligt vid uppkommande vakanser på sådana förste taxeringsinspektörs-, taxeringsinspektörs- eller amanuens-tjänster, vilka anses böra indragas.

De rutinnässiga göromålen inom särskild taxeringsnämnd förutsattes kunna utföras av biträdespersonal. De sakkunniga beräknar erforderligt antal biträden till 30 under förutsättning att i varje taxeringsnämnd finns två taxeringsassistenter.

De sakkunniga erinrar om att enligt 16 § 1 mom. gällande taxeringsföreskrifter de lokala skattemyndigheterna i länen skall ombesörja sortering av deklARATIONER m. m. samt längdföring. Motsvarande arbetsuppgifter bör enligt de sakkunniga ankomma på den lokala skattemyndigheten i Stockholm. Därvid förutsattes, att överståthållarämbetet icke kommer att -- i enlighet med bestämmelsen vid 2) i angivna moment -- påkalla någon ändring beträffande ombesörjandet av sorteringen och längdföringen i Stockholm.

Överståthållarämbetets skatteavdelning

Ett genomförande av de sakkunnigas förslag till ändrad organisation av taxeringsarbetet i första instans i Stockholm torde enligt de sakkunniga även kräva en omorganisation av skatteavdelningens taxeringsavdelning.

De sakkunniga har den principiella inställningen, att en bestämd åtskill-

nad bör göras mellan å ena sidan taxeringsarbetet i första instans och å andra sidan de arbetsuppgifter, som sammanhänger med processföringen samt att taxeringsrevisionsverksamheten bör förstärkas. Med utgångspunkt härifrån har de sakkunniga föreslagit, att de på överståthållarämbetets taxeringsavdelning ankommande göromålen med taxering i första instans sammanföres för hela staden till en underavdelning, kallad taxeringssektionen, att taxeringsrevisionsärendena för vinnande av ökad effektivitet uppdelas på två underavdelningar, benämnda första och andra revisionssektionerna, samt att beredning och handläggning av besvär eller framställningar och ansökningar till prövningsnämnden ävensom av besvär till skattedomstolarna fördelas på fyra underavdelningar, nämligen första, andra, tredje och fjärde besvärsektionerna. Chef för envar av nämnda sektioner utom revisionssektionerna skall vara en taxeringsintendent. Var och en av revisionssektionerna skall stå under ledning av en revisionsintendent. Såsom redan antytts är avsikten, att de 65 taxeringsassistenterna skall knytas till en sålunda organiserad taxeringsavdelning. Det för avdelningen erforderliga behovet av mera kvalificerad personal beräknar de sakkunniga till 72 mot för närvarande 95 tjänstemän; 23 tjänstemän skulle sålunda bli övertaliga, vilket nödvändiggör särskilda övergångsordningar. Härutöver föranleder förslaget indragning av en ordinarie taxeringsintendenttjänst och en extra ordinarie taxeringsintendenttjänst. Å andra sidan föreslås nyinrättande av en tjänst som revisionsintendent och en tjänst som biträdande taxeringsintendent. I fråga om biträdespersonalen förutsättes icke någon annan utökning än som må föranledas av behovet av ökad biträdeshjälp å prövningsnämndens kansli, uppskattningsvis beräknat till 7 biträden.

Taxeringssektionens huvuduppgift blir enligt de sakkunnigas förslag att leda och övervaka taxeringsarbetet i första instans samt att biträda vid granskningsarbetet.

Taxeringsassistenterna skall enligt förslaget närmast knytas till taxeringssektionen. De skall, som nämnts, under taxeringsperioden biträda de särskilda nämnderna med utredning och föredragning av inkomna deklarationer. Under tiden augusti—februari kommer enligt de sakkunnigas förslag taxeringsassistenterna huvudsakligen att sysselsättas med den s. k. eftergranskningen, d. v. s. den granskning som enligt 17 § första stycket taxeringsförordningen ytterst ankommer å förste taxeringsintendenten. En del av assistenterna skall emellertid, som framgår av det följande, under icke-taxeringsperiod tilldelas andra sektioner, bl. a. revisionssektionerna.

Taxeringssektionen skall enligt förslaget uppdelas på sju detaljer, varav en avses skola handlägga taxering av bolag och föreningar m. m. i hela staden och de övriga sex detaljerna givas territoriellt avgränsade verksamhetsområden.

Mellan taxeringssektionen och besvärsektionerna förutsättes ett nära samarbete. Bl. a. tänker sig de sakkunniga att utredningen i de mål, där fråga om intendentsbesvär kan uppkomma, skall utföras inom taxeringssektionen.

Fördelningen av mål mellan besvärsektionerna avses skola ske på så

sätt att tre av sektionerna tilldelas mål från var sitt territoriellt avgränsat verksamhetsområde i staden samt till den fjärde sektionen hänföres mål rörande aktiebolags och andra juridiska personers taxering. Samtliga besvär rörande fastighetstaxeringar föreslås skola handläggas på första besvärsektionen.

Genom införandet av taxeringsassistentorganisationen kommer, framhåller de sakkunniga, den viktiga revisionsverksamheten att avsevärt kunna förstärkas. Under den tid då taxeringsarbetet i första instans icke pågår skulle en stor del av taxeringsassistenterna kunna ägna sig åt bokgranskningsuppgifter. Det nyss nämnda förslaget, att det nuvarande bokgranskningskontoret skall uppdelas på två revisionssektioner, har tillkommit bl. a. för att på bästa sätt kunna utnyttja den sålunda ökade granskningspersonalen. Det förutsattes, att till den första revisionssektionen skulle hänföras de mera kvalificerade granskningsuppgifterna.

Under perioden augusti—februari skulle enligt de sakkunnigas förslag taxeringsassistenterna föreläggas arbetsuppgifter vid de skilda underavdelningarna på taxeringsavdelningen. En tänkbar fördelning av taxeringsassistenterna är enligt de sakkunnigas uppfattning följande: 25 stannar kvar å taxeringssektionen, 25 sysselsättes med taxeringsrevision, 10 biträder med beredningen av besvärmål och ärenden till prövningsnämnden samt 5 avdelas att biträda med göromål inom prövningsnämndens kansli. Vidare anföres.

En sådan fördelning, varom det skall tillkomma överståthållarämbetet att besluta, bör ske årligen och avvägas med hänsyn till de vid varje tillfälle rådande förhållandena. Härigenom undvikes, att personalen låses fast i en viss organisationsplan, och möjlighet skapas att på bästa sätt utnyttja tillgängliga arbetskrafter. Det sagda gäller självfallet — med den modifikation, som föranledes av detaljföreståndarnas ställning — icke blott taxeringsassistenterna utan även övrig personal inom taxeringssektionen. I fråga om förslaget att överföra viss personal till prövningsnämndens kansli vilja de sakkunniga framhålla, att den stora besvärsfrekvensen otvivelaktigt leder till en stark arbetsbelastning för prövningsnämndens kansli under hösthalvåret. Det torde därför vara uteslutet, att den för kansliet avdelade personalen ensam förmår att bemästra det omfattande arbetsmaterialet. För undvikande av stockning i prövningsarbetet torde det därför vara ofrånkomligt att förstärka kansliets personal, såväl den kvalificerade personalen som biträdespersonalen. För en sådan förstärkning får man räkna med att personal å taxeringsavdelningen skall stå till förfogande.

Den kvalificerade personalen i övrigt, d. v. s. den personal, för vilken i princip kräves akademisk examen, skall enligt den av de sakkunniga föreslagna organisationen fördelas med 10 befattningshavare på taxeringssektionen, 26 på revisionssektionerna och 20 på besvärsektionerna. Nämnda indelning, i vilken taxerings- och revisionsintendenterna men icke förste taxeringsintendenten medräknats, avses skola gälla under hela året. Under tiden augusti—februari kommer emellertid de 15 tjänstemän, som under taxeringsperioden tjänstgjort som kronoombud i de särskilda nämnderna för taxering av juridiska personer, att förstärka personalen å besvärsektionerna.

De åtta kansliskrivare som f. n. tjänstgör på taxeringsavdelningen föreslås placerade vid taxeringssektionen.

Den föreslagna organisationen av taxeringsavdelningen föreslås skola träda i kraft den 1 juli 1959 samt tillämpas första gången vid 1960 års taxering.

Vissa författningsfrågor

Vad de sakkunniga föreslagit aktualiserar vissa smärre ändringar i taxeringsförordningen. Sålunda bör enligt de sakkunniga 6 § 2 mom. andra stycket, vari Stockholm undantas från bestämmelserna om taxeringsassistenter, upphävas. — Vidare förordas vissa jämkningar i 16 §, som behandlar kommunernas medverkan i taxeringsarbetet. Därvid bör 4 mom., som förutsätter att beträffande Stockholm särskilda bestämmelser i detta ämne skall meddelas av Kungl. Maj:t, kunna utgå och ersättas av en föreskrift, som undantar den lokala skattemyndigheten i Stockholm från skyldighet enligt 1 mom. 3) att vaka över att taxeringsassistent fullgör sina åligganden samt tillhandahålla honom biträdeshjälp. — De sakkunniga ifrågasätter även en jämkning av 68 § sista stycket av innebörd att taxeringslängd skall i särskild nämnd, som icke har assistent, underskrivas jämväl av kroombudet.

Slutligen framhålles, att kungörelsen 1948:150 med provisoriska bestämmelser om biträde av kommunala tjänstemän vid taxeringsarbetet i Stockholm kan upphävas samt att ändringar erfordras i instruktionen för överståthållarämbetet.

De sakkunniga erinrar om att den nya taxeringsförordningen saknar bestämmelser om när organisationen i första instans skall vara helt genomförd. Det förutsattes att organisationen skall genomföras så snart sig göra låter bl. a. med hänsyn till tillgången på personal. Under ett övergångsskede kommer sålunda den gamla taxeringsnämndsorganisationen att delvis bestå. Vissa övergångsbestämmelser har meddelats härom i den nya taxeringsförordningen.

Ej heller för Stockholm kan enligt de sakkunniga någon sista tidpunkt fastställas för genomförande av den nya taxeringsorganisationen i första instans. De problem, som uppkommer vid genomförandet av taxeringsassistentorganisationen, torde i stort sett bli desamma i Stockholm som i länen. Enligt punkt 4 av övergångsbestämmelserna till taxeringsförordningen skall — intill dess taxeringsassistenter förordnats för i 4 § fjärde stycket samma förordning angivet särskilt taxeringsdistrikt — sistnämnda författningsbestämmelse icke gälla. Genomföres de sakkunnigas förslag blir 4 § fjärde stycket taxeringsförordningen tillämplig också beträffande Stockholm, och, i den mån överståthållarämbetet ej har taxeringsassistenter att förordna i de särskilda nämnderna, får fortfarande tjänstemän vid ämbetet förordnas som kroombud. Någon speciell övergångsbestämmelse därutöver för Stockholms vidkommande synes enligt de sakkunniga icke vara erforderlig.

Kostnadsberäkningar

Den kostnadsökning för statsverket, som skulle uppkomma om de sakkunnigas förslag genomföres, kommer, enligt vad de sakkunniga framhåller, helt att falla på den utbyggda taxeringsorganisationen i första instans. Den huvudsakliga kostnadsökningen utgöres nämligen av lönekostnader för de föreslagna taxeringsassistenterna.

Kostnadsökningen kommer enligt de sakkunnigas beräkningar att nå sitt högsta belopp 7 å 8 år efter reformens genomförande. Först vid den tidpunkten har så många taxeringsassistenter eller 42 stycken anställts, att en successiv avlösning av de 23 mera kvalificerade tjänster vilka tidigare berörts kan påbörjas. De sakkunniga uppskattar den maximala kostnadsökningen till i runt tal 750 000 kronor, varvid den besparing avräknats som en avveckling av uppdragen som biträdande kronoombud m. m. skulle medföra. Hänsyn har härvid icke tagits till pensioneringskostnader eller till kostnader för lokaler, utrustning m. m.

För första utbyggnadsåret beräknas kostnadsökningen till ca 125 000 kronor och för andra året till ca 250 000 kronor.

IV. Remissyttrandena

Organisationen i första instans

Såsom inledningsvis antytts har de sakkunnigas förslag att även i Stockholm införa den för landet i övrigt beslutade taxeringsassistentorganisationen biträtts av samtliga remissinstanser, som icke kan sägas företräda den nuvarande personalen vid överståthållarämbetet.

Statskontoret har intet att erinra mot att den för landet i övrigt gällande organisationen med taxeringsassistenter genomföres även i Stockholm. Ämbetsverket anför bl. a. följande.

Statskontoret är av den meningen, att ställning icke nu kan tagas till antalet taxeringsassistenter vid en fullt utbyggd organisation utan att erfarenheten av verksamheten under de första verksamhetsåren får avvaktas, innan ett mera definitivt ställningstagande till personalbehovet kan göras. Ämbetsverket vill emellertid tillstyrka den föreslagna utbyggnaden i en första etapp. Det hade dock varit önskvärt, att utredningsmännen kunnat ange, i vilken ordning och omfattning rekryteringen av befattningshavare skulle ske, framför allt under vartdera av de båda första åren, även om — som i betänkandet framhålles — vissa rekryterings- och utbildningsbekymmer kunna föreligga. En mera i detalj gående bedömning av dessa frågor framstår för statskontoret som särskilt värdefull, eftersom de åberopade svårigheterna skulle kunna äventyra syftet med den föreslagna reformen.

De sakkunnigas förslag om inrättande av beföringstjänster i lönegraden Ao 19 anser statskontoret sig för närvarande icke kunna biträda. Med ett ståndpunktstagande härutinnan torde få anstå, till dess närmare erfarenheter vunnits av den föreslagna omorganisationen.

Riksräkenskapsverket har ingen invändning att göra mot förslaget att taxeringsassistenter anställas även i Stockholm. Ämbetsverket kan emeller-

tid icke tillstyrka, att statsmakterna binder sig för att fastställa antalet assistenter till föreslagna 65, utan anser lämpligare, att organisationen får växa fram successivt med hänsyn till det faktiska personalbehovet.

Riksskattenämnden finner den föreslagna taxeringsorganisationen i första instans lämplig för Stockholm. Nämnden tillstyrker, att taxeringsassistenterna placeras i den föreslagna lönegraden Ao 17 med ett antal befordringstjänster i lönegrad Ao 19. Befordringsmöjligheterna för assistenterna synes emellertid enligt nämndens mening alltför begränsade, och det ifrågasättes om icke rekryteringssvårigheter kan uppkomma.

Statens organisationsnämnd tillstyrker, att taxeringsassistenterna placeras på taxeringsavdelningen, men vänder sig mot de sakkunnigas beräkningar av antalet taxeringsassistenter. När de sakkunniga angivit detta antal till 65, har de, påpekar nämnden, byggt på förutsättningen att varje assistent skulle hinna granska 1 400 deklARATIONER under taxeringsperioden. Härom anföres vidare.

Av betänkandet framgår emellertid att de nuvarande kronombuden medhunnit ungefär samma pensum fram till dåvarande gräns för taxeringsperioden, d. v. s. 15 juni, och därjämte en eftergranskning av cirka 500 deklARATIONER, som granskats av ordföranden i taxeringsnämnden. Det torde icke föreligga någon anledning att antaga, att prestationerna skulle behöva försämrans genom den ifrågasatta reformen. Eftersom taxeringsperioden utsträckts med 15 dagar, bör man därför — även med hänsynstagande till under denna tid inträffande helger — kunna räkna med att varje taxeringsassistent skall kunna granska i genomsnitt minst 1 600 deklARATIONER med den av de sakkunniga förutsatta sammansättningen, d. v. s. cirka 1/7 av enkel beskaffenhet. Med denna beräkningsgrund skulle det behövas 52 taxeringsassistenter plus erforderlig reserv.

Statens lönenämnd anför i samma fråga bl. a. följande.

Enligt lönenämndens mening föreligger ej anledning att vid beräkningen av antalet erforderliga taxeringsassistenttjänster räkna med ett visst antal såsom reserv för sjukdom m. m. För detta ändamål torde nämligen böra disponeras kanslistern i reglerad befordringsgång. Antalet taxeringsassistentbefattningar bör därför på sätt eljest sker fastställas till 59, eller vad som behövs för arbetsuppgifternas bestridande.

Lönenämnden har icke något att erinra mot att befordringstjänster i lönegrad Ao 19 inrättas såsom en påbyggnad på taxeringsassistentkarriären men förutsätter att så sker endast i den mån för tjänsterna avdelas arbetsuppgifter, som motivera en sådan lönegradsplacering.

Överståthållarämbetet ansluter sig till de sakkunnigas uppfattning, att hinder ej möter mot att i Stockholm genomföra den för landet i övrigt gällande organisationen med taxeringsassistenter. Inte heller antalet föreslagna tjänster eller den etappvisa uppbyggnaden av organisationen föranleder någon erinran från ämbetets sida. Däremot framhålles — i anledning av de sakkunnigas uttalande att taxeringsassistenter borde efter dispens kunna ifrågakomma till högre tjänster — att dispens till befattningar, som kräver akademisk examen, bör givas endast i undantagsfall och då till sällsynt du-gande assistenter. Till den föreslagna indragningen av ett antal tjänster i

akademikerkarriären anser sig ämbetet icke nu böra taga ställning utan anför bl. a.

Lösningen av dessa frågor är helt beroende av assistentorganisationens successiva uppbyggnad, vilken i sin första etapp i viss mån får anses utgöra en försöksverksamhet. Ämbetet finner sig således icke nu kunna binda sig för en framtida indragning av ett bestämt antal tjänster eller för tidpunkten därför. Av utredningen framgår dock tydligt, att det under den första etappen, då tillhoppa 15 assistenter skola nyanställas, över huvud taget icke kan bli fråga om någon indragning av tjänster. Ämbetet vill därjämte redan nu bestämt uttala, att en eventuell framtida indragning av befordringstjänster måste ske med yttersta försiktighet, så att rekryteringen av amanuenspersonal under övergångsåren icke försvåras.

Förslaget att placera taxeringsassistenter vid ämbetets taxeringsavdelning förklarar sig ämbetet biträda. Likaså tillstyrkes, att den lokala skattemyndigheten medverkar vid taxeringen med sortering av deklarationer, längdföring m. m.

Överståthållarämbetets personalförening avstyrker förslaget att inrätta en organisation med taxeringsassistenter i de särskilda taxeringsnämnderna. Föreningen anser inte, att taxeringsarbetet i första instans skulle gagnas av att de nuvarande akademiskt utbildade kronoombuden ersättes av taxeringsassistenter i kanslistkarriär. Föreningen framhåller vidare, att de sakkunnigas förslag om assistenternas befordringsmöjligheter icke tillfredsställande lösts. Det föreslagna dispensinstitutet torde på grund av den åldersfördelning, som råder bland innehavarna av de högre tjänsterna inom skatteavdelningen, icke inom överskådlig framtid kunna tillämpas.

Direktionen för uppboordsväsendet i Stockholm tillstyrker de sakkunnigas förslag till alla delar och understryker särskilt vikten av att överståthållarämbetets skatteavdelning genom assistentorganisationen tillföres en välbehörlig personalförstärkning. Direktionen finner det lämpligt, att den lokala skattemyndigheten skall biträda vid sortering av deklarationer, längdföring m. m. För att bibehålla ett verkligt lekmannainflytande i nämnderna är det enligt direktionen önskvärt, att till ordförande utses person, som icke är anställd inom skatte- och taxeringsväsendet.

1955 års stadsutredning tillstyrker i princip förslaget om en taxeringsassistentorganisation i Stockholm samt framhåller, att en sådan reform icke torde föregripa stadsutredningens kommande förslag. I yttrandet förordas emellertid, att statsmakterna icke nu binder sig för ett definitivt antal assistenttjänster eller antager förslaget att inrätta befordringstjänster i Ao 19. Härvid erinras bl. a. om att en hålkorts- eller databehandlingsreform inom uppboordsväsendet kan leda till en ytterligare omorganisation av taxeringsväsendet.

Statstjänstemännens riksförbund anser de sakkunnigas förslag icke vara av beskaffenhet att böra läggas till grund för lagstiftning.

I sammanfattning av sitt yttrande framhåller riksförbundet bl. a.

att en effektivisering av taxeringen i Stockholm bör ske i första hand ge-

nom förstärkning av den nuvarande, beprövade organisationen, varvid läckandet av den av de sakkunniga påtalade bristen om 12 kvalificerade befattningshavare framstår såsom den mest praktiska och minst kostsamma åtgärden,

att åtgärder snarast bör vidtagas för att förbättra befodringsutsikterna för skatteavdelningens kvalificerade personal samt

att, därest en taxeringsassistentorganisation ändå skulle befinnas lämplig även för Stockholm, redan från början bör tillskapas rimligare och bättre befodringsutsikter för dessa tjänstemän än de sakkunniga föreslagit med hänsyn till förekommande mera kvalificerade arbetsuppgifter.

Sveriges juristförbund ifrågasätter om, med hänsyn till de speciella förhållanden som råder i Stockholm, ett genomförande av de sakkunnigas förslag kommer att medföra en rättvisare och effektivare taxering i första instans. Förbundet anför bl. a. följande.

Ehuru införandet av taxeringsassistenter helt står i överensstämmelse med förbundets i skilda sammanhang uttryckta uppfattning att huvudsakligen utnyttja den kvalificerade personalen för arbetsuppgifter, som motiveerar den högre utbildningen, anser förbundet det icke vara tillfredsställande utrett, huruvida en omläggning enligt de sakkunnigas förslag utan olägenheter kan komma till stånd i föreliggande fall. Förbundet anser därför att starka skäl talar för att icke nu ta definitiv ställning till frågan om införandet av taxeringsassistentorganisationen i Stockholm. Några nämnda olägenheter med ett uppskov har icke heller förebragts. Till stöd för ett uppskov talar dessutom, att det kan vara befogat att något avvakta erfarenheterna från taxeringsreformen i länen.

Om en taxeringsassistentorganisation likväl genomföres, anser sig förbundet inte vilja motsätta sig att speciellt duktiga och kunniga taxeringstjänstemän ges möjlighet till dispens för tjänst inom den högre karriären. Förbundet avvisar emellertid bestämt, att denna möjlighet utnyttjas för att kompensera ett ogynnsamt löneläge eller en icke nöjaktig befodringsgång.

Överståthållarämbetets skatteavdelning

De sakkunnigas förslag till omorganisation av skatteavdelningen har blivit föremål för delade meningar. Direkt avstyrkande uttalanden göres av riksskattenämnden, överståthållarämbetet, samma ämbetes personalförening, Statstjänstemännens riksförbund och Sveriges juristförbund. Övriga remissinstanser har i princip tillstyrkt förslaget. Dock framhålles allmänt, att antalet sektioner blivit för stort.

Statskontoret finner, att genomförandet av taxeringsassistentorganisationen nödvändiggör en omorganisation av taxeringsavdelningen, men anser, att en uppdelning av avdelningen i sju sektioner skulle medföra alltför små enheter. I vart fall vill statskontoret förorda att endast en revisionssektion och högst två besvärsektioner inrättas. Statskonoret finner det icke tillfredsställande utrett, hur den kvalificerade personalen, taxeringsinspektörer, taxeringsrevisorer och amanuenser, skall fördelas på de skilda sektionerna eller i vilka lönegrader de skall placeras.

Riksräkenskapsverket tar icke direkt ställning till förslaget till omorganisation av taxeringsavdelningen men framhåller det angelägna i att de föreslagna taxeringsassistenterna främst förstärker taxeringsrevisionen.

Riksskattenämnden anser, att en jämförande undersökning av arbetsmetoder och personalresurser mellan taxeringsavdelningen och taxeringssektionerna vid några av de större länsstyrelserna hade varit värdefull vid bedömningen av förslaget till ny organisation av taxeringsavdelningen i Stockholm. Det synes riksskattenämnden som om antalet kvalificerade befattningshavare vid skatteavdelningen vore stort i jämförelse med länens taxeringssektioner. Företagna undersökningar synes enligt nämnden ge belägg för att skillnaden i arbetsuppgifter mellan de största länen, särskilt Malmöhus län samt Göteborgs och Bohus län, å ena sidan, och Stockholms stad, å den andra, icke är så betydande att den förklarar olikheten i personalresurser. De berörda olikheterna aktualiserar, säger nämnden, frågan om icke arbetet vid skatteavdelningen bedrivs efter delvis andra principer än i länen. Nämnden anför vidare.

Betänkandet innefattar icke någon jämförelse mellan Stockholm och länen utan utgår endast från den nuvarande organisationen i Stockholm och föreslår de ändringar i denna, som betingas av det föreslagna systemet med taxeringsassistenter. Då man emellertid åtminstone beträffande assistenterna eftersträvar att närma sig den organisation, som numera gäller i länen, skulle enligt riksskattenämndens mening en sådan på närmare undersökning grundad jämförelse vara värdefull. En jämförande undersökning av arbetsmetoderna vid skatteavdelningen och vid länens taxeringssektioner skulle måhända även kunna belysa det i förslaget berörda förhållandet att befattningshavarna å de lokala taxeringskontoren icke kunnat medhinna de vid 1948 års omorganisation förutsatta fem besvärsmålen per man och dag. De sakkunniga säga härom (sid. 28): »medeltalet under tioårsperioden 1948—1958 torde — ovisst av vilken orsak — genomgående ha varit väsentligt lägre och har icke kunnat mera påtagligt höjas». Riksskattenämnden har — på grundval av det knapphändiga material, som stått till förfogande — försökt göra en preliminär beräkning i förevarande hänseende och kommit till att man i medeltal medhunnit — ehuru givetvis även andra arbetsuppgifter förekommit — allenast ett besvärsmål per man och dag. Därvid har nämnden gått till väga sålunda. Antalet besvär och yrkanden har beräknats till 15 000 (jfr uppgifter å sid. 28 i betänkandet). Från det totala antalet kvalificerade befattningshavare, 97 stycken, har först avräknats 25 tjänstemän hos bokgranskningskontoret, vilka äro avsedda för taxeringsrevision. Vidare har borträknats 17 personer för att kompensera den tjänstetid, som kronombudsuppdragen taga i anspråk. Härefter återstå 55 befattningshavare. Antalet arbetsdagar per år synes efter avdrag för helgdagar och semester i genomsnitt kunna beräknas till 270. Antalet avverkade mål per man och dag skulle då i medeltal bli $\frac{15\,000}{55 \times 270} = 1,01$. Vid denna beräkning har ändå bortsetts från det (å sid. 31 i betänkandet omnämnda) förhållandet, att personal från bokgranskningskontoret måst tagas i anspråk för beredning av taxeringsmål till prövningsnämnden. Att märka är vidare att det mest tidsödande arbetet, nämligen bokgranskningen, icke med denna beräkningsmetod inverkat på resultatsiffran.

Med hänsyn till önskvärdheten av en utredning i nyssnämnt hänseende finner riksskattenämnden det vanskligt att utan vidare lägga förslaget till

grund för en omorganisation av taxeringsväsendet i Stockholm. Nämnden anför vidare.

Skäl synas tala för att, innan ståndpunkt i frågan tages, en närmare undersökning i ämnet först göres genom exempelvis statens organisationsnämnd, som redan sysslat med motsvarande organisationsfrågor för länsstyrelserna. Eventuellt bör även en representant för finansdepartementet deltaga i utredningen, liksom även en representant för Stockholm och en för länsstyrelsen i något av de största länen.

Beträffande den föreslagna uppdelningen av taxeringsavdelningen på en taxeringssektion och fyra besvärsektioner ifrågasätter riksskattenämnden om en sådan uppdelning mellan sektionerna är ändamålsenlig. Härvid anføres.

Det framgår icke klart av betänkandet om taxeringsintendenten å taxeringssektionen skall godkänna promemorian innan denna överlämnas till vederbörande besvärsektion. Är så emellertid fallet måste dubbelarbete uppkomma, då ju taxeringsintendenten vid besvärsektionen därefter skall pröva ärendet. Om åter taxeringsintendenten å taxeringssektionen icke avses skola först godkänna promemorian, böra de befattningshavare, som syssla med upprättandet av dylika promemorior, i stället sortera direkt under besvärsektionen och tillhöra personalen å denna. Eljest uppstår även enligt detta alternativ dubbelarbete, låt vara av mindre omfattning än enligt det förstnämnda alternativet. Det torde finnas möjligheter att tillse, att erforderlig personal avdelas för eftergranskning och ej tages i anspråk för andra uppgifter, även om personalen hänföres till besvärsektionerna. Den i betänkandet föreslagna anordningen synes även medföra risk för att taxeringssektionen lägger ned ett måhända omfattande arbete på ärenden, som besvärsektionen sedan anser sig icke böra upptaga.

Riksskattenämnden konstaterar vidare, att, på grundval av de sakkunnigas förslag om antalet tjänstemän å besvärsektionerna och det beräknade antalet inkommande mål, varje befattningshavare å andra och tredje besvärsektionen komme i medeltal att avverka två mål per man och dag. Motsvarande prestation på den fjärde besvärsektionen, som bl. a. handlägger bolagsbesvär, skulle understiga ett mål per man och dag.

Den föreslagna uppdelningen av bokgranskningskontoret på två revisionssektioner vill riksskattenämnden icke tillstyrka. Bokgranskningsverksamheten bör enligt nämnden bedrivas allenast på en sektion och under ledning av en befattningshavare.

Riksskattenämnden kan icke heller godtaga förslaget att vissa taxeringsassistenter under tiden mellan taxeringsperioderna skulle tjänstgöra på provningsnämndens kansli. Ur rättssäkerhetssynpunkt bör, framhåller nämnden, någon sammanblandning av kansliets personal med personal från taxeringsavdelningen icke ske.

Statens organisationsnämnd anser, att vissa fördelar kan vinnas genom att taxeringsavdelningens organisation baseras i huvudsak på en funktionell indelning i stället för den nuvarande territoriella. Inrättandet av en taxeringssektion tillstyrkes, medan däremot uppdelningen av bokgranskningskontoret på två sektioner avstyrkes, bl. a. med hänsyn till svårigheterna att åstadkomma en jämn arbetsfördelning. De invändningar som riktats mot

uppdelningen av bokgranskningskontoret anser sig organisationsnämnden i princip kunna göra även mot förslaget om fyra besvärsektioner.

Statens lönenämnd anför bl. a. följande.

Såsom framgår av betänkandet finnas f. n. å överståthållarämbetets taxeringsavdelning, förutom amanuens tjänster, ett antal befattningar som taxeringsinspektör och förste taxeringsinspektör, fördelade på lönegraderna A 19, 21, 23, 24 och 25. De sakkunniga ha icke angivits, vilka av dessa befattningar, som skola indragas och ersättas med taxeringsassistenttjänster. Lönenämnden anser emellertid, att detta förhållande bör klarläggas, varvid de tjänster, som avses skola indragas, i vanlig ordning böra föras å övergångsstat och ersättas med taxeringsassistenttjänster. Sistnämnda tjänster böra vakantsättas i avvaktan på att övergångsstatbefattningarna kunna indragas. En översyn av sakkunnigförslaget i sådant syfte bör därför verkställas.

Beträffande biträdespersonalen föreslår utredningen bl. a., att de nu befintliga 8 kansliskrivartjänsterna på överståthållarämbetets taxeringsavdelning skola placeras på den nya taxeringssektionen. Av förslaget framgår ej vilka arbetsuppgifter, som avses skola ankomma på dessa tjänster. Nämnden anser därför skäl föreligga för att den översyn av de sakkunnigas förslag, som nämnden förordat, även får omfatta frågan om behovet av dessa tjänster.

Överståthållarämbetet, som före avgivandet av sitt utlåtande tagit del av övriga remissyttranden, uttalar, att ämbetet finner det svårt att utan bearbetat statistiskt material, som täcker en längre tidsperiod, göra en rättvisande jämförelse mellan Stockholm och de större länen — endast om de större kan här bli fråga. Ämbetet finner det för sin del icke uteslutet, att personaluppsättningen på de större länens taxeringssektioner är alldeles för knapp tilltagen. Detta styrkes enligt ämbetet bl. a. av det förhållandet, att övertidsarbete i betydligt större omfattning torde förekomma inom dessa läns taxeringssektioner än vad som sker i Stockholm. Av lokalt betingade skäl torde därjämte sedan ett antal år taxeringspersonalen i Stockholm ha varit mera inriktad direkt på besvärsmålen handläggning i prövningsnämnden än vad fallet är ute i länen. Till följd av det stora antalet besvärsmål till prövningsnämnden och de täta sammanträdena med denna har nämligen — för att underlätta arbetet för prövningsnämndens ledamöter — upprättats betydligt fylligare promemorior i de enskilda målen än vad som i allmänhet torde ha skett i länen. Det skall, uttalar ämbetet, icke bestridas, att dessa promemorior kommit att, till såväl innehåll som form, bli omständligare än syftet med desamma påkallat — något som helt visst sammanhänger med den numera borttagna rätten för prövningsnämnden att utan yrkande frångå taxeringsnämnds beslut. Ovedersägligt lär i allt fall vara, att detta omfattande promemorieskrivande varit mycket tyngande för taxeringskontoren. Dessutom har arbetsförhållandena i Stockholm varit besvärliga till följd av taxeringsavdelningens spridning på många olika lokaler på ett flertal ställen i staden, vilket starkt försvårat samordningen. Dessa och även andra faktorer måste, framhåller ämbetet, hållas i minnet vid ett försök till jämförelse mellan prestationerna i de större länen och i Stockholm. Ämbetet fortsätter.

Överståthållarämbetet anser sig emellertid ha grundad anledning att räkna med ett effektivare arbete inom taxeringsavdelningen alldeles oavsett om en större organisationsförändring sker eller icke. Förutom vissa interna åtgärder är härutinnan att framhålla, att genom införandet av prövningsnämndens kansli och skatteavdelningens nära förestående inflyttning i det s. k. skattehuset *dels* de olika taxeringskontoren starkt avlastas den mest tyngande delen av prövningsnämndsarbetet, *dels ock* väsentliga fördelar komma att ernås beträffande samordningen inom taxeringsavdelningen.

Den genomgripande omorganisation, som de sakkunniga föreslagit, anser ämbetet icke nödvändig. Ämbetet framhåller, att den nuvarande organisationen trots vissa brister likväl fungerat på ett tillfredsställande sätt under ett par decennier. En anknytning av taxeringsassistentorganisationen till nu bestående taxeringskontor torde enligt ämbetets uppfattning kunna ske utan att dessas indelning och uppgifter i väsentlig mån ändras. Ämbetet förordar därför bibehållande tills vidare av den nuvarande organisationen, uppbyggd på taxeringskontor.

Beträffande assistenternas inplacering i organisationen samt övervakningen av taxeringsnämndernas arbete anför ämbetet följande.

Vid en inplacering av taxeringsassistenterna i nuvarande organisation böra dessa således anknytas till respektive taxeringskontor. Under den del av året, som icke sammanfaller med taxeringsperioden, böra assistenterna indelas till tjänstgöring å bokgranskningskontoret och de olika taxeringskontoren. I princip böra assistenterna icke tjänstgöra å prövningsnämndens kansli. Dylik tjänstgöring må dock kunna förekomma i utbildningssyfte. Vid sin tjänstgöring å taxeringskontoren skola assistenterna avdelas huvudsakligen för eftergranskande och utredande verksamhet. Särskilda föreskrifter böra i arbetsordningen intagas därom att de endast i undantagsfall — och efter särskilt medgivande av överståthållaren — må anlitas för beredande av mål och ärenden, anhängiggjorda hos prövningsnämnden utav skattskyldiga. Vid dylikt förhållande komma deras arbetsuppgifter delvis att motsvaras av de eftergranskande uppgifter, som vissa landskanslister inom länens taxeringssektioner bruka tilldelas — en anordning som visat sig mycket fördelaktig.

I anslutning till vad ovan upptagits bör inom ramen för gällande organisation prövas en annan ordning för övervakningen av taxeringsarbetets bedrivande i första instans. I likhet med de sakkunniga finner överståthållarämbetet det nuvarande arrangemanget med övervakningen utförd av tre särskilt avdelade befattningshavare icke tillfredsställande; en utökning av den därmed avsedda verksamheten måste betecknas såsom högeligen angelägen. De sakkunniga ha i sådant syfte föreslagit, att inom den av dem förordade nya taxeringssektionen skulle finnas sju detaljföreståndare, som skulle ha det närmaste ansvaret för övervakningen, var och en inom sitt område. Då såsom framgår av det föregående, överståthållarämbetet icke kunnat biträda de sakkunnigas vittgående omorganisationsförslag, kommer med ämbetets ståndpunkt någon särskild taxeringssektion ej att inrättas. Det synes emellertid överståthållarämbetet mycket lämpligt att av de sakkunnigas förslag i detta hänseende upptaga tanken med de sju detaljföreståndarna. Inom ramen för nuvarande organisation skulle detta kunna ske så, att varje taxeringsintendent's närmaste man — förste taxeringsinspektör i Ao 24 — finge sig ålagt att, under taxeringsperioden, beträffande de taxeringsnämnder, som lyda under kontoret, ha det omedelbara ansvaret för övervakningen. Detta åläggande bör även kunna ske genom delegation.

Genom ett sådant system vinnes jämväl den fördelen, att taxeringsnämndernas ordförande få en speciell förbindelseman inom kontoret. Genom nu skisserade ordning kommer enligt ämbetets mening att beträffande övervakningen nås samma mål, som de sakkunniga i detta avseende åsyftat med den av dem föreslagna nya taxeringssektionen. Några särskilda kostnader för statsverket torde icke uppkomma.

Med den ståndpunkt som intagits till de sakkunnigas förslag angående omorganisation av taxeringsavdelningen saknar ämbetet anledning att gå in på någon detaljgranskning av förslaget. Det framhålles emellertid som angeläget, att antalet besvärsektioner icke beräknas till mindre än fyra, medan däremot uppdelningen av bokgranskningskontoret på två sektioner förefaller mindre lämplig med hänsyn till önskvärdheten av en enhetlig ledning. Ämbetet tror sig vidare kunna förutse, att visst dubbelarbete kommer att uppstå mellan taxeringssektion och besvärsektioner.

Överståthållarämbetets personalförening förklarar sig icke vara övertygad om att den föreslagna organisationen skulle erbjuda en bättre lösning av taxeringsavdelningens arbetsuppgifter än den nuvarande kontorsorganisationen. Personalföreningen har däremot intet att erinra emot att bokgranskningskontoret uppdelas på två avdelningar.

Föreningen understryker vidare vikten av att taxeringsassistenterna under tiden mellan taxeringsperioderna icke sysselsättes med annat arbete än revisionsarbete. Förslaget att överföra en del av taxeringsassistenterna till prövningsnämndens kansli måste ur rättssäkerhetssynpunkt anses mindre lämpligt, framhåller föreningen.

Föreningen avvisar slutligen förslaget om indragning av vissa tjänster vid taxeringsavdelningen.

Stockholms stads uppördsdirektion finner den föreslagna organisationen i stort sett ändamålsenlig även om en koncentration av besvärärendena till en å två sektioner hade varit att föredraga.

I huvudsak samma uppfattning redovisar *1955 års stadsutredning*.

Statstjänstemännens riksförbund avstyrker i princip förslaget till omorganisation av skatteavdelningen. Riksförbundet framhåller emellertid vikten av att taxeringsassistenterna mellan taxeringsperioderna sysselsättes med revisionsarbete och i vart fall inte, som föreslagits, med arbetsuppgifter på prövningsnämndens kansli.

Sveriges juristförbund förklarar, att även om man inför en taxeringsassistentorganisation detta inte torde nödvändiggöra en så genomgripande omorganisation som de sakkunniga föreslagit. Bl. a. påpekar förbundet, att förslaget synes ge upphov till betydande dubbelarbete mellan taxeringssektion och besvärsektioner. En bestämd åtskillnad bör enligt förbundet göras mellan den dömande och den fiskala verksamheten, varför det inte bör ifrågakomma att taxeringsassistenter tjänstgör på prövningsnämndens kansli. Förbundet understryker, att assistenterna mellan taxeringsperioderna bör sysselsättas med taxeringsrevision. Förbundet påpekar, att de sakkunniga icke synes ha utrett behovet av kvalificerad personal på prövnings-

nämndens kansli. Det framstår emellertid för juristförbundet som ytterst angeläget, att en personalförstärkning här kommer till stånd.

V. Departementschefen

Inom Stockholm har sedan länge funnits tjänstemannataxering i den meningen att befattningshavare vid överståthållarämbetet förordnats att såsom ett åliggande i tjänsten vara kronoombud i särskilda taxeringsnämnder, som handhar taxering av bl. a. rörelseidkare och andra skattskyldiga med svårkontrollerade inkomstförhållanden. Denna anordning togs i viss mån till förebild vid 1956 års taxeringsreform, då för landet i övrigt beslöts en organisation med särskilda, av taxeringsassistenter biträdade nämnder för taxering av sådana skattskyldiga. Skiljaktigheterna gentemot den i huvudstaden tillämpade ordningen blev emellertid ganska betydande. I motsats till kronoombudet är sålunda taxeringsassistenten inte ledamot av nämnden. Han har uteslutande att biträda denna med utredning, föredragning och expeditionellt arbete. Taxeringskontrollen skall i princip helt ankomma på assistenten, medan ordföranden är befriad härifrån; i Stockholm är denna uppgift fördelad på ordföranden och kronoombudet. Slutligen utväljes kronoombuden i huvudstaden bland de akademiskt utbildade tjänstemännen vid överståthållarämbetet, medan taxeringsassistenterna i länen tillhör kanslistkarriären.

Under förarbetena till 1956 års taxeringsreform ansågs det angeläget, att den för landet i övrigt beslutade organisationen blev genomförd även i Stockholm. Härför ansågs emellertid ytterligare utredning erforderlig.

Den utredning i ämnet som numera verkstälts har utmynnat i ett enhälligt förslag att i Stockholm övergå till den för landet i övrigt beslutade organisationsformen.

Uppenbart är, att genomförandet av en organisation med taxeringsassistenter måste få återverkningar på överståthållarämbetets skatteavdelning. Utredningen har härvidlag framlagt långtgående förslag, innebärande en genomgripande omorganisation och förstärkning av taxeringsavdelningen. Antalet kvalificerade befattningshavare skulle vid fullt genomförd organisation utgöra 137, inbegripet taxeringsassistenterna, mot nu 97.

I anledning av detta förslag har riksskattenämnden, såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen, gjort vissa jämförelser i fråga om personaluppsättning och arbetsprestationer mellan taxeringsavdelningen vid överståthållarämbetet och taxeringssektionerna på länsstyrelserna. Därvid har nämnden funnit, att taxeringsavdelningen i Stockholm i förhållande till arbetsuppgifterna har en rikligare personaluppsättning än de större länsstyrelsernas taxeringssektioner. I nämndens yttrande verkställes även en beräkning av hur många prövningsnämndsmål per arbetsdag som taxeringsavdelningens kvalificerade personal — sedan personalen på bokgranskningskontoret frånräknats — i medeltal medhunnit. Beräkningen har givit till resultat, att per befattningshavare och arbetsdag endast ett mål har medhunnits. Upp-

lysningsvis kan nämnas, att enligt uppgifter som jag under hand inhämtat från länsstyrelserna i Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län ligger arbetsresultatet, beräknat på motsvarande sätt, där mellan två och tre mål per befattningshavare och arbetsdag.

Överståthållarämbetet, som tagit del av riksskattenämndens beräkningar, har icke bestritt riktigheten av desamma men har framhållit, att det utan bearbetat statistiskt material, som täcker en längre tidsperiod, är svårt att göra en rättvisande jämförelse mellan Stockholm och de större länen. Ämbetet har även pekat på en rad omständigheter som varit ägnade att dra ned arbetsresultatet i Stockholm, bl. a. den service i form av vidlyftiga promemorior som med tidigare tillämpad ordning tillhandahållits prövningsnämnden.

Även om vederbörlig hänsyn tas till de av ämbetet åberopade förhållandena, är likväl skillnaden mellan Stockholm och de större länen påfallande. Det kan här förtjäna framhållas, att någon nämnvärd skillnad i fråga om målens genomsnittliga svårighetsgrad inte torde föreligga mellan Stockholm och de större länen. Vad som anförts från ämbetets sida ger även vid handen, att man inom ämbetet är medveten om att här föreligger förhållanden, som snarast måste rättas till.

Under angivna omständigheter torde det icke vara möjligt att nu bilda sig en säker uppfattning om personalbehovet vid taxeringsavdelningen och den lämpliga organisationsformen för denna. En ny utredning i organisationsfrågan synes därför ofrånkomlig. Denna utredning bör gå hand i hand med åtgärder inom ramen för nuvarande organisation. Överståthållarämbetet har redan vidtagit vissa förberedande åtgärder. Jag vill i sammanhanget anmärka, att jag icke har något att erinra mot vad ämbetet förordat i fråga om ordnandet av arbetet med att övervaka och handleda taxeringsnämnderna.

För den nya utredningen är olika former tänkbara. En sådan är den av riksskattenämnden antydda, som skulle innebära att organisationsnämnden blir huvudman för utredningen. Vissa skäl talar emellertid för att överståthållarämbetet självt bör ombesörja det erforderliga utredningsarbetet. Med hänsyn bl. a. till det nära sambandet med nyss antydda åtgärder finner jag det senare alternativet vara att föredraga. Jag förutsätter härvid att ämbetet anlitar expertis från organisationsnämnden i likhet med vad som skett vid organisationsundersökningar på länsstyrelserna.

I fråga om det utredningsarbete som sålunda bör ankomma på överståthållarämbetet synes särskilda direktiv icke vara erforderliga. Om riksdagen icke har någon erinran mot vad jag här förordat, kommer ämbetet, enligt vad jag under hand inhämtat, att snarast påbörja arbetet. Jag vill emellertid i sammanhanget anmärka följande.

Såväl utredningsarbetet som de åtgärder ämbetet självt kan vidtaga bör ta sikte på att nå fram till en effektivt arbetande organisation. I samband med utredningen synes organisationen av prövningsnämndens kansli böra överses med ledning av vunna erfarenheter. Huruvida taxeringsavdelningen i dess framtida gestaltning bör ha större eller mindre personalupp-

sättning än hittills kan självfallet icke nu bedömas med någon säkerhet. Det förut sagda tyder emellertid på att den nuvarande organisationen i vissa hänseenden snarast är överdimensionerad.

Ett särskilt problem, som framförts från personalorganisationernas sida, är hur rimliga befordringsmöjligheter skall kunna skapas. Bl. a. mot bakgrunden härav kan ställas frågan, om icke åtskilliga arbetsuppgifter, som nu utföres av akademiskt utbildad personal i lägre befattningar, med fördel skulle kunna överlämnas till kanslistpersonal. Detta skulle innebära, att man utbygger en mellangradskarriär av samma typ som vid länsstyrelserna.

Utredningen bör bedrivas så skyndsamt omständigheterna tillåter. I samband med utredningens framläggande torde det vara lämpligt att redogörelse lämnas för de åtgärder på området överståthållarämbetet vidtagit inom den nuvarande organisationens ram.

Jag övergår här efter till det föreliggande förslaget att i Stockholm skapa en motsvarighet till den organisation av taxeringsassistenter som enligt 1956 års reformbeslut håller på att utbyggas i övriga delar av landet. Detta förslag har i princip tillstyrkts av det stora flertalet remissinstanser, däribland överståthållarämbetet och direktionen för uppbördsväsendet i Stockholm. Kritik har endast anförts av remissinstanser, som kan sägas företråda den nuvarande personalen vid ämbetet. Från dessa håll har huvudsakligen gjorts gällande, att det skulle innebära en kvalitetsförsämring, om arbetsuppgifter, som nu utföres av akademiskt utbildad personal, skulle överlämnas till befattningshavare i mellangradskarriären.

I anledning av dessa invändningar bör framhållas, att det icke kan vara till fördel för vare sig det allmänna eller personalen att anlita befattningshavare med högre utbildning än som är erforderlig. Från såväl utredningens som ett flertal remissinstansers sida har konstaterats, att de arbetsuppgifter som skulle ankomma på assistenterna i Stockholm föga skiljer sig från motsvarande uppgifter för de nu verksamma assistenterna ute i länen och att dessa uppgifter med fördel kan anförtros åt tjänstemän i mellangradskarriären. Tilläggas kan, att erfarenheterna från det första året av assistenternas verksamhet i länen enligt samstämmiga vittnesbörd är genomgående goda. Det kan också förtjäna erinras om att den nuvarande kvalificerade personalen vid överståthållarämbetets taxeringsavdelning till större delen saknar akademisk utbildning; de innehar sina befattningar på grund av en generell dispens.

Jag kan därför inte finna, att bärande skäl anförts mot att, i överensstämmelse med vad som förutsattes vid 1956 års taxeringsreform, införa en assistentorganisation även i Stockholm. Självfallet kan mot bakgrunden av vad tidigare anförts råda viss tvekan om beslut i frågan bör fattas innan den nyss förordade utredningen slutförts. Det bör emellertid beaktas, att uppbyggandet av en assistentorganisation tar lämpligen lång tid. Ett uppskov med beslutet skulle ytterligare framskjuta den tidpunkt, då denna i och för sig önskvärda reform kan bli genomförd. Det sagda innebär också,

att under de närmaste åren endast ett mindre antal assistenter kan anställas. Ett ställningstagande i frågan kan därför knappast vara till hinders vid utredningen om taxeringsavdelningens organisation. Tvärtom synes anställandet av ett mindre antal assistenter kunna ge värdefulla erfarenheter för utredningsarbetet och måhända även underlätta de åtgärder inom den nuvarande organisationens ram som överståthållarämbetet kommer att vidtaga.

Å andra sidan saknas uppenbarligen förutsättningar för att nu fixera det slutliga antalet assistenter eller att ange hur assistenterna skall inpassas i den framtida organisationen. Detsamma gäller spørsmålet om tjänster i högre lönegrad än Ao 17. Dessa frågor får närmare prövas vid utredningen. Redan i detta sammanhang vill jag emellertid framhålla, att jag delar de betänkligheter som i flera yttranden anförts mot att låta taxeringsassistenter tjänstgöra på provningsnämndens kansli. Jag kan även instämma i de uttalanden som gjorts till förmån för att, så långt detta är praktiskt möjligt och lämpligt, använda assistenternas arbetskraft under icke-taxeringsperiod för att intensivifiera taxeringsrevisionsverksamheten.

Med ledning av det anförda anser jag mig böra förorda, att beslut nu fattas om att även i Stockholm införa den för landet i övrigt föreskrivna assistentorganisationen. I samband därmed bör fastställas det antal assistenter som skall anställas under de första två åren. Detta antal synes i enlighet med utredningens förslag böra angivas till högst 15. Härav synes något fler än hälften lämpligen kunna anställas omkring årsskiftet 1959/60 och de övriga ett år senare. Tjänsterna bör, i likhet med vad som gäller länsstyrelserna, ordinariesättas med lön enligt Ao 17. Såsom utredningen föreslagit bör i förekommande fall icke-ordinarie personal inplaceras i vederbörlig befordringsgång. I personalförteckningen för överståthållarämbetet bör, utöver de ändringar som föreslagits i statsverkspropositionen (XI ht. s. 379), vidtagas häremot svarande kompletteringar. Beträffande utbildning och andra kvalifikationskrav bör gälla detsamma som vid länsstyrelserna. Assistenterna bör på sätt utredningen föreslagit placeras på överståthållarämbetet och inte hos uppborädsverket. Även detta verk är nämligen gemensamt för hela staden, och de fördelar i form av lokal anknytning m. m., som i övriga delar av landet kunnat erhållas genom att placera assistenterna hos de lokala skattemyndigheterna, kan inte vinnas i Stockholm. I fråga om storleken av de taxeringsdistrikt i vilka assistenterna skall tjänstgöra synes, i avbidan på närmare erfarenheter, utredningens förslag kunna följas. För den på budgetåret 1959/60 belöpande kostnadsökningen, vilken beräknats till 125 000 kronor för avlöningar och 34 000 kronor för omkostnader, har medel begärts i statsverkspropositionen (XI ht. s. 379 och 381) under överståthållarämbetets avlönings- och omkostnadsanslag. Beträffande användningen av taxeringsassistenter mellan taxeringsperioderna torde det få ankomma på överståthållarämbetet att meddela närmare föreskrifter under beaktande av de nyss anförda synpunkterna.

Om taxeringsassistenter anställs i Stockholm enligt vad jag här förordar, kommer antalet kvalificerade befattningshavare vid taxeringsavdel-

ningen att öka. Det är angeläget att denna ökning, i avbidan på ett slutligt ställningstagande till avdelningens organisation, hålles inom en så snäv ram som möjligt. De med assistentorganisationens införande följande indragningarna av andra tjänster bör därför påbörjas så snart som möjligt och alltså på ett avsevärt tidigare stadium än utredningen räknat med. Med hänsyn härtill bör vid uppkomna vakanser noga övervägas, om tjänsten bör upprätthållas i fortsättningen. Tjänster som kan ifrågakomma till indragning bör i vart fall icke återbesättas med ordinarie innehavare.

Assistentorganisationens införande i Stockholm föranleder vissa ändringar i taxeringsförordningen. Vad utredningen härvidlag förordat har lämnats utan erinran vid remissbehandlingen och synes i huvudsak böra biträdas. Den föreslagna kompletteringen av reglerna om underskrivande av taxeringslängd synes dock knappast erforderlig. I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till förordning om ändring i taxeringsförordningen. Kungörelsen om biträde av kommunala tjänstemän vid taxeringsarbetet i Stockholm bör, såsom utredningen förordat, upphävas.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att

a) antaga förenämnda förslag till *förordning om ändring i taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623)*;

b) besluta, att den för riket i övrigt gällande organisationen med taxeringsassistenter skall införas i Stockholm enligt de riktlinjer som angivits i det föregående; samt

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för överståthållarämbetet uppföra 15 tjänster såsom taxeringsassistent i Ao 17.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Alice Magnusson